P1-PP-14

ผลของการให้คำแนะนำและติดตามเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการควบคุมน้ำหนักในนิสิตเภสัชศาสตร์

กรองกาญจน์ พันธ์ศิริ, ปิยานุช กลับกลาง, ภาณุมาศ ดวงจันทร์โชติ*, อัชฌา ทองกุล, วิระพล ภิมาลย์, วัชรินทร์ พากฏิพัทธ์

บทนำ: โรคอ้วน เป็นโรคที่มีอุบัติการณ์เพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งในเด็กและวัยผู้ใหญ่ ในผู้ที่เป็นโรคอ้วนและผู้ที่มีภาวะน้ำหนักเกินจะมีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด ดังนั้นการควบคุมน้ำหนักจึงเป็นจึงเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในนิสิตเภสัชศาสตร์ซึ่งเป็นบุคลากรทางการแพทย์ในอนาคต **วัสดุและวิธีการศึกษา:** การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Randomized Controlled Trial) เพื่อศึกษาผลการให้คำแนะนำปรึกษาและติดตามพฤติกรรมการควบคุมน้ำหนักในนิสิตเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีน้ำหนักเกินและมีภาวะอ้วน ระหว่างวันที่ มิถุนายน ถึงธันวาคม พ.ศ.2554 โดยกลุ่มทดลองจะได้รับคำแนะนำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการควบคุมน้ำหนักซึ่งประกอบด้วย การให้ข้อมูลความรู้เรื่องการควบคุมน้ำหนักทางแผ่นพลิก Facebook คู่มือตารางแสดงพลังงานและคุณค่าทางโภชนาการของอาหาร การบันทึกกิจกรรมและอาหารที่รับประทานในแต่ละวันและ CD เรื่องอาหารกับปริมาณแคลอรีกับการอ่านฉลากโภชนาการ ผลลัพธ์ที่ประเมิน คือ การเปลี่ยนแปลงของความรู้เรื่องอาหารกับการควบคุมน้ำหนัก ตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior; TPB) น้ำหนักตัว และดัชนีมวลกาย หลังจากนั้นทำการติดตามผลในเวลา 2 เดือน **ผลการศึกษา :** มีผู้เข้าร่วมการศึกษา 64 ราย เป็นนิสิตเภสัชศาสตร์ที่มีภาวะน้ำหนักเกินหรืออ้วนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 32 คน และกลุ่มควบคุม 32 คน กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมการควบคุมอาหาร ความตั้งใจในการควบคุมอาหาร การรับรู้ความสามารถในการควบคุมน้ำหนัก และความเชื่อในบรรทัดฐานของสังคมในการควบคุมอาหารมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) และผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องโรคอ้วนกับการควบคุมน้ำหนักระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p=0.174$) และหลังการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีการลดลงของน้ำหนักตัว และดรรชนีมวลกายมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p< 0.05$) **สรุปผล :** ผลการให้คำแนะนำและติดตามพฤติกรรมการควบคุมน้ำหนักในนิสิตเภสัชศาสตร์ สามารถลดน้ำหนักและดรรชนีมวลกายได้ อย่างไรก็ตามยังคงต้องมีการติดตามศึกษากลุ่มเป้าหมายในระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือน ตาม NHLBI Obesity Education Initiative

คำสำคัญ : อ้วน, น้ำหนักเกิน, นิสิตเภสัชศาสตร์

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150
* **ติดต่อผู้นิพนธ์** : Tel : 087-9608900, E-mail : jun_pd_jnet@hotmail.com

P1-PP-15

ประสิทธิผลของการดูแลคุณภาพการใช้ยาโดยเภสัชกรร้านยาคุณภาพ

พิทยา ฤาไกรศรี, ปรมาภรณ์ ดาวงษา, ศิราภรณ์ บุญทันเสน, จงกล สุทธิโส*, พยอม สุขเอนกนันท์, จันทร์ทิพย์ กาญจนศิลป์

บทนำ: การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ทางคลินิก ปัญหาที่สืบเนื่องจากการใช้ยา พฤติกรรมการใช้ยา และความพึงพอใจของผู้ป่วยโรคทั่วไปและโรคเรื้อรังระหว่างการให้คำปรึกษาเพื่อดูแลคุณภาพการใช้ยาโดยเภสัชกรร้านยาคุณภาพ(กลุ่มทดลอง)และบริการปกติที่ร้านยาเดียวกัน(กลุ่มควบคุม) **วัสดุและวิธีการทดลอง:** การแทรกแซงคือการใช้ปฏิทินยาและการติดตามทางโทรศัพท์เพิ่มเติมจากบริการปกติ ดำเนินการศึกษาโดยผู้วิจัย 4 คน ในร้านยาคุณภาพ 5 แห่ง ซึ่งเป็นบริการความร่วมมือรับส่งต่อผู้ป่วยจากศูนย์แพทย์ 2 แห่งในจังหวัดร้อยเอ็ดและมหาสารคาม ระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคม พ.ศ. 2554 รูปแบบการศึกษา open label pre-test, post-test randomized controlled trial แบบมีกลุ่มเปรียบเทียบ **ผลการศึกษา:** ผู้ร่วมการศึกษาทั้งหมด 142 ราย (กลุ่มละ 71 คน) พบปัญหาสืบเนื่องจากการใช้ยาก่อนได้รับบริการ 39 ปัญหาในกลุ่มทดลอง(0.51 $\pm$ 0.69 ปัญหาต่อคน) และ 36 ปัญหาในกลุ่มควบคุม(0.52$\pm$ 0.65 ปัญหาต่อคน) ปัญหาที่พบ คือ ความไม่ร่วมมือในการใช้ยา (ร้อยละ 32.4 และ 25.4 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับ) การใช้ยาซ้ำซ้อน (ร้อยละ 16.9 และ 16.9 ตามลำดับ) อาการไม่พึงประสงค์ (ร้อยละ 4.2 และ 5.6 ตามลำดับ) และการได้รับยาที่ไม่จำเป็นในการรักษา (1.4 และ 2.8 ตามลำดับ) หลังการศึกษาพบจำนวนปัญหาสืบเนื่องจากการใช้ยาในกลุ่มทดลองลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมเฉลี่ย 0.42±0.53 ปัญหาต่อคน ผลลัพธ์ทางคลินิกปกติและดีขึ้นร้อยละ 98.6 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม ในกลุ่มทดลองการติดตามทางโทรศัพท์ทำให้เกิดความร่วมมือในการใช้ยาร้อยละ 85.9 และผู้ป่วยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้ยาที่ถูกต้องในระดับดีมาก กลุ่มทดลองพึงพอใจต่อบริการมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) ในข้อมูลที่ได้รับและสถานที่ให้บริการมีความเป็นส่วนตัว **สรุปผล:** การให้คำปรึกษาเพื่อการดูแลคุณภาพการใช้ยาโดยร้านยาคุณภาพช่วยลดปัญหาที่สืบเนื่องจากการใช้ยา ช่วยปรับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้ป่วย และผู้ป่วยพึงพอใจต่อบริการมากขึ้น รูปแบบบริการร่วมกับศูนย์แพทย์ควรได้รับการพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ : ประสิทธิผล, การดูแล, การใช้ยา, เภสัชกร, ร้านยาคุณภาพ

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150
***ติดต่อผู้นิพนธ์:** TEL: 085-7613290, FAX: 043-754360,
E-mail :mayakol_pd@hotmail.com